

कार्यक्रम आयोजित होत नाही.

शासनातर्फे नाही तर दिल्लीतील स्थानिक संस्था सार्वजनिक उत्सव समिती तर्फे हा रंगभूमी दिनाचा नाटय महोत्सव, १ मे रोजी महाराष्ट्र राज्य स्थापना दिनाचे कार्यक्रम, गणपती उत्सव अशा सर्व कार्यक्रमांचे आयोजन करते. त्यासाठी पैशाची जमवाजमव करते. शासनाने करावयाचे काम ही संस्था करीत आहे. शासनाने रंगभूमी दिनानिमित्त हा नाटयमहोत्सव पुन्हा सुरु करावा म्हणून मी आणि सार्वजनिक उत्सव समीतीचे कार्यध्यक्ष श्री. रा. मो. हेजीब यांनी सांस्कृतिक कार्य संचालनालयाला मागच्या वर्षी म्हणजे २०१३ च्या जुलैमध्ये विनंती अर्ज केला की शासनाने या महोत्सवासाठी आर्थिक सहाय्य द्यावे. २०१३ साली ते शक्य झाले नाही पण २०१४ च्या रंगभूमी दिनानिमित्त आयोजित होणा-या नाटय महोत्सवासाठी अर्थसहाय्य देऊ असे आश्वासन आम्हाला मिळाले आहे.

रसिकहो, आपण मारे म्हणतो की आमची मराठी रंगभूमी देशात आघाडीवर आहे त्याचा अभिमान बाळगतो. पण प्रत्यक्ष राष्ट्रीय पातळीवर मराठीला कुणी विचारच करत नाही. दुर्दैवाने मराठी सांस्कृतिक लॉबीच नाही.

राजनाधीन महाराष्ट्रातील ५० हून अधिक लोकप्रतिनिधी आहेत. यातील किती लोकप्रतिनिधींना मराठी कलेचे. नाटकाचे दिल्लीत होणा-या मराठी सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे महत्त्व कळत? मी २६ वेळा ३६ नाटकांचे प्रयोग दिल्लीत केले आहेत आणि मराठी रंगभूमीचा झेंडा भारताच्या राजधानीत फडकवत ठेवण्याचा प्रयत्न केला. दिल्लीत मराठी नाटकांचे प्रयोग याच निमित्ताने होतात. भारतरंगमहोत्सव आणि META अशा संस्थाही राष्ट्रीय पातळीवर महोत्सवाचे आयोजन करतात. त्यात मराठी नाटकाची निवड होते का? ही निवड केवळ तुम्ही पाठविलेल्या DVD पाहून करतात. सुरुवातीला मी यावर आक्षेप घेतला होता. प्रयोग पाहून निवड करा. त्यासाठी प्रत्येक राज्यात निवड समितीची स्थापना करा. पण तसे होताना दिसत नाही. दिल्लीत बोलबाला आहे ईशान्येकडील आणि दक्षिणेकडील नाटकांचा कारण या नाटकात दृश्यात्मकतेला जास्त महत्त्व दिले जाते. संहिता काही पानांचीच असते, पण त्याचे दृश्यरूप तुम्हाला खिळावून ठेवते. मराठी नाटकात शब्दाला महत्त्व पण हल्लीची नाटके दोन्हीचा चांगला समन्वय साधून सादर होतात, पण तरीही दिल्ली पर्यंत पोचत नाहीत.

साहित्यसंमेलनाध्यक्षांना वर्षभर अभ्यासदौ-यासाठी काही रक्कम दिली जाते. त्यात त्यांनी महाराष्ट्रभर फिरून साहित्यिक उपक्रमांचा अभ्यास करावा आणि वर्षा अखेरच्या साहित्यसंमेलनाच्या वेळी अभ्यासाचा अहवाल व खर्चाचा हिशोब सादर करावा अशी योजना आहे.

अशाच प्रकारची योजना नाटयसंमेलनाध्यक्षासाठी असावी असे मला वाटते. विषय नियामक मंडळाच्या सभेत या योजनेला मंजूरी मिळवावी. सुरुवातीला मी परिवर्तनाच्या नांदी बद्दल बोललो. आता भरत वाक्य म्हणतो,

रंगभूमीवरून आपण जेव्हा सृजनप्रवासाला निघतो तेव्हा आपण आत्मशोधाच्या प्रवासाला निघतो. अंगभूत प्रेरणातून आपल्याला प्रेक्षकांना काही दाखवायचे आहे, सांगायचे आहे। त्यांच्याशी रंगसंवाद साधायचा आहे. आपल्यातल्या ऊर्मींना आविष्कृत करायचे आहे, आणि अशा अविष्कारातून प्रेक्षकांना अंतर्मुख करायचे आहे. आपला हा आत्मशोध शेवटच्या श्वासापर्यंत चालू असतो. माझ्याबाबतीत असेच घडणार आहे.

रसिकहो, माझ्या अल्पबुद्धीनुसार समग्र रंगभूमीच्या व्यावहारीक स्वरूपाचे मला जे आकलन झाले ते आपणासमोर मांडले. संमेलनात व संमेलनाबाहेरही यावर साधकबाधक चर्चा व्हावी ही अपेक्षा व्यक्त करून आपली रजा घेतो.

धन्यवाद !